

network enterprise europe

Eiropas Biznesa atbalsta tīkls Latvijā

Eiropas Biznesa atbalsta tīkla Latvijā (EEN) Faktu lapa

Intelektuālā īpašuma aizsardzība

Svarīgākie intelektuālā īpašuma instrumenti

<p><u>Patenti</u></p> <p>Patenti ir saistīti ar izgudrojumiem – jauni un uzlaboti produkti un procesi, kuros ietverts jauns princips vai ideja, kuru var izmantot ražošanā. Patents ir monopols, kuru valsts piešķir pirmajam jaunā izgudrojuma autoram apmaiņā pret izgudrojuma izpaušanu. Tomēr ne visu, kas ir “jauns”, ir iespējams patentēt!</p>	<p><u>Preču zīmes</u></p> <p>Preču zīmes ir saistītas ar marķējuma identitāti – tie var būt vārdi, zīmes vai citas iezīmes, kuru mērķis ir radīt saikni starp pircēju, precēm vai pakalpojumiem un ražotāju/piegādātāju. Ar preču zīmes palīdzību konkrētais uzņēmums iezīmē savas preces vai pakalpojumus un ar to izceļas starp citu uzņēmumu produktiem vai pakalpojumiem.</p>
<p><u>Autortiesības</u></p> <p>Autortiesības ir saistītas ar jauniem (oriģināliem) darbiem literatūrā, mūzikā vai mākslā. Šādu darbu veidotāji automātiski iegūst tiesības, kas ļauj viņiem kontrolēt tālāko darbu izmantošanu. Autortiesības iekļauj datora programmatūru, jebkuru rasējumu, karti, tabulu vai plānu, fotogrāfijas un filmas, arhitektūras darbus, skulptūras, skaņu ierakstus, televīzijas un radio pārraides u.c. Tiesības attiecas ne tikai uz darbu autoriem, bet arī uz tiem, kuri tos izpilda.</p>	<p><u>Dizaina paraugi</u></p> <p>Dizaina paraugi ir saistīti ar produkta ārējo noformējumu un iezīmēm, piem., formu, konfigurāciju, struktūru vai materiāliem, kurus nenosaka funkcionālie apsvērumi. Dizaina paraugi nozīmē visa produkta vai tā daļu izskatu. Dizaina paraugiem var būt trīs dimensiju iezīmes – forma, preces struktūra, virsma, vai divu dimensiju iezīmes – paraugi, līnijas vai krāsa. Tiek uzskatīts, ka šīs iezīmes liek pircējam pievērst uzmanību precei.</p>

Kā iegūt patentu?

Patentu reģistrāciju nodrošina vietējā mēroga Patentu birojs. Dažas valstis piedāvā atšķirīgus patentu veidus, atkarībā no izgudrojuma līmeņa. Visi Eiropas valstu nacionālie patentu biroji ir norādīti *European National Patent Offices* mājas lapā. Pirms dodieties patentēt savu izgudrojumu ieteicams iepazīties ar Eiropas patentu konvenciju ([European Patent Convention](#)), kurā detalizēti norādīts, kādiem izgudrojumiem patentus neizsniedz. Patentu reģistrēšanai Eiropā ir jāpiesakās Eiropas patentu iegūšanai ([European patent](#)), kas dod iespēju iegūt aizsardzību 24 Eiropas valstīs.

Ko var reģistrēt kā preču zīmi?

Jebkuru zīmi, ko var attēlot grafiski, var reģistrēt kā preču zīmi. Zīme var būt viens vārds vai vārdu savienojumi (iekļaujot saukļus), burti un cipari. Preču zīmi var veidot zīmējumi, simboli un trīs dimensiju zīmes.

Preču zīmes starptautiskajai reģistrēšanai ir jāiesniedz pieteikums Latvijas Republikas Patentu valdē. Reģistrētās zīmes ir derīgas desmit gadus; atjaunošanas gadījumā Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija informē īpašnieku sešus mēnešus pirms beigu termiņa.

Kā iegūt autortiesības?

Vairumā valstu nav formāla autortiesību reģistrēšanas procesa. Tomēr autori iesniedz atbilstošā iestādē prasības, pierāda īpašumtiesības. Darbi tiek datēti un parakstīti liecinieku klātbūtnē un apzīmēti ar starptautiski atzītu autortiesību simbolu ©.

Ja jūs esat Bernes konvencijas par literāro un mākslas darbu aizsardzību dalībvalsts pilsonis vai rezidents (Latvija ir šīs konvencijas dalībvalsts) vai Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) līguma par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām biedrs, vai, ja jūs esat pirmo reizi publicējis savu darbu un publicējis vienlaicīgi dažās no iepriekš minētajām valstīm, jūsu autortiesības tiks automātiski aizsargātas visās pārējās valstīs, kuras ir Bernes konvencijas dalībvalstis vai PTO dalībvalstis.

Ko var reģistrēt kā dizaina paraugu?

Katru priekšmeta ārējā noformējuma iezīmi var reģistrēt kā dizaina paraugu.

Prasības dizaina parauga reģistrēšanai

Dizaina paraugam ir jābūt jaunam. Tā detalizētu izklāstu nedrīkst publiski atklāt pirms pieteikuma aizpildīšanas, ja vien periods netiek pagarināts. Dizaina paraugam ir jābūt ar individuālu raksturu, piem., informētam vērotajam ir ātri jāizveido vispārējs priekšstats par to, kā tas atšķiras no citiem dizaina paraugiem.

Lai **reģistrētu dizaina paraugu**, sākotnēji ir jāpiesakās vietējā patentu birojā, ja ir nepieciešama aizsardzība, tad ir jāgriežas Eiropas vienotā tirgus harmonizācijas birojā ([Office for Harmonisation of the Internal Market](#)), lai saņemtu reģistrētā dizaina aizsardzību visās ES dalībvalstīs. Direktīva attiecas arī uz Eiropas Ekonomikas zonu.

Noderīgas elektroniskas saites

Eiropas Patentu iestāde (EPO): <http://www.epo.org>

Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs (preču zīmju un dizainparaugu jomā) (OHIM):

<http://oami.europa.eu>

Starptautiskā preču zīmju asociācija (INTA):

<http://www.inta.org>

Eiropas Kopienas preču zīmju asociācija (ECTA):

<http://www.ecta.org>

Informācija par intelektuālā īpašuma aizsardzību Eiropā (InnovAccess):

<http://www.innovaccess.eu>